

Maten, en hävstång för regional utveckling

Sammanställning av workshop

Tid och plats

När 23 april 10.00 -15.30

Var K-MÄRKET Garnisonen, Stockholm

Inledning med syfte

Lärprojektet leds av Christel Gustafsson tillsammans med Jonas Frykman och Emma Ejermark på Reglab. Susanne Ask från Region Kronoberg är regional innehållsledare.

Christel och Susanne inledde workshopen med syfte och en presentationsrunda.

Workshopen syftade till att skapa en gemensam förståelse för matsystemets roll i regional utveckling, med fokus på:

- hållbarhet (miljö, hälsa, ekonomi),
- regionala förutsättningar och styrmöjligheter,
- framtida omställningsvägar lokalt och globalt.

Utgångspunkt togs i aktuell forskning samt deltagarnas egna regionala perspektiv.

Matsystemet -så här ser det ut!

Elin Röö's Forskare vid SLU beskrev matsystemet utifrån olika aspekter

Följande frågor och problemområden lyftes i dialogen efter presentationen av Elin Röö's (SLU):

- Matpriser och tillgänglighet
- Folkhälsa och kostens betydelse för vårdbehov
- Miljö- och klimatpåverkan
- Beredskap och resiliens i livsmedelssystemet

Regionala utvecklingsområden kopplade till matsystemet

Deltagarna identifierade ett brett spektrum av politik- och verksamhetsområden där regionerna har eller kan ta en aktiv roll:

- Företagsfrämjande och innovation
- Markanvändning och landsbygdsutveckling
- Bioekonomi
- Upphandling och offentlig konsumtion
- Hälsa- och sjukvård
- Folkhälsa
- Regional samverkan och kompetensförsörjning
- Politik och nationella/centrala strukturer
- Regionernas egna måltider och livsmedelssystem

Matmiljöer som verktyg för förändring

Cristopher Turner (University of Greenwich / Lunds universitet) introducerade matmiljöer som ett analytiskt och praktiskt verktyg för förändring och omställning.

Fokus låg på:

- var människor exponeras för mat,
- hur val påverkas av strukturer, normer och tillgänglighet,
- regionernas direkta och indirekta inflytande.

Gruppdialog

Centrala frågor i dialogen:

- I. Vilka matmiljöer äger eller påverkar regionen?
- II. Finns strategier och mål kopplade till matmiljöer?
- III. Vilka normer och värderingar stödjer eller hindrar förändring?
- IV. Vilka lågt hängande frukter kan identifieras?
 - I. Identifierade matmiljöer med regional påverkan
 - Restauranger, kiosker och varuautomater
 - Sjukhusmåltider och nära vård
 - Interna konferenser och arbetsgivarrollen
 - Externa konferenser (avtal och upphandling)
 - Upphandlade lokaler
 - BVC, dietistverksamhet
 - Folkvandvård
 - Folkhögskolor och naturbruksgymnasier
 - Kollektivtrafik (terminaler, reklam)
 - Läns museer och kulturinstitutioner
 - Besöksnäring och lanthandlare
 - Projektmedel och företagsstöd
 - Patienters hemmiljö (indirekt påverkan)
 - Bilder, texter och budskap som formar normer och förväntningar kring mat
 - II. Strategier och styrdokument
 - Folkhälsost strategi
 - Regionalt utvecklingsansvar (RUA) och RUS
 - Hållbarhetspolicy
 - Mat- och dryckesstrategi
 - Regional livsmedelsstrategi (plattform för matmiljöer)
 - Kostpolicy
 - Smart specialisering (SSS)
 - Nära vård-omställningen
 - Upphandlingsstrategi och -policy
 - Regionala serviceprogrammet (RSP)
 - Miljöplan

- Rikshandbok för småbarnhälsovård
- Internationella strategier och plattformar

III. Normer, värderingar och strukturella hinder

- Köttnormen och rådande attityder
- Spänning mellan individens ansvar och strukturella förutsättningar
- Föreställningar om det "fria valet" och marknaden
- Olika normer mellan grupper (kön, ålder, bakgrund)
- Kompetensbrist och behov av lärande
- Politikens roll vs. implementering i verksamhet
- "Big Food" och kommersiella intressen
- Skolans möjligheter som normskapande arena

IV. Lågt hängande frukter – identifierade utvecklingsmöjligheter

- Tydligare kommunikation om regionens ambitioner
- Synliggöra det hälsofrämjande uppdraget i hälso- och sjukvården
- Ekonomiska beräkningar av vårdkostnader kopplade till ohälsosam kost
- Starkare koppling mellan beredskap och folkhälsa
- Integrera folkhälsa tydligare i RUS och livsmedelsstrategier
- Nätverkande och ökad samverkan med företag och civilsamhälletsorganisationer.

Avslutande inspel

Camilla Sjörs (Vinnova) informerade om utlysningen SustainGov och bjöd in till matchmaking kring hållbara livsmedelssystem.

Workshopen avslutades med utcheckning och hemläxa inför nästa tillfälle.